

Τρεῖς μετακομίσεις ἰσοδυναμοῦν μὲ μιαν πυρκαϊάν. Καὶ πάλιν Ἐβλάξε τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὸ ἐργαστήριον θὰ σὲ φυλάξῃ. Καὶ πάλιν Ἄν θέλῃς αἱ ὑποθέσεις σου νὰ εὐδοκῶνται, τρέξε μόνος σου ἄν θέλῃς νὰ μὴν εὐδοκῶνται, στείλε ἄλλοι. Καὶ πάλιν Ὁ θέλω νὰ πλουτήσῃ διὰ τοῦ ἀρότρου, πρέπει καὶ νὰ τὸ κρατῇ καὶ νὰ τὸ διευθύνῃ. Καὶ πάλιν Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κυρίου κάμνει περισσότερον ἀπὸ τὰς δῦν του χεῖρας. Καὶ πάλιν Ἐλλειψίς ἐπιμελείας βλάπτει περισσότερον παρὰ τὴν ἔλλειψιν τέχνης. Καὶ πάλιν Ὅστις δὲν ἐπιβλέπει τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἀφίνει τὸ βαλάντιόν του ἀνοιχτόν. Πολλοὶ, ἐμπιστευθέντες εἰς τὴν ἐπαγροπύνησιν τῶν ἄλλων, κατεστράφησαν· διότι, εἰς τὰ πράγματα τοῦ κάτω κόσμου, δὲν σώζει ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ δυσπιστία. Ὁ φροντίζων μόνος του διὰ τὰ πράγματά του, πάντοτε ὠφελεῖται, διότι, ἄν θέλῃς νὰ ἔχῃς ὑψητέραν πιστὸν καὶ εὐάρεστον, ὑπηρετοῦ μόνος σου. Μικρὴ ἀμέλεια γεννᾷ μεγάλην ζημίαν. Διὰ τὸ καρφίον χάνεται τὸ πέταλον· διὰ τὸ πέταλον χάνεται ὁ ἵππος· διὰ τὸν ἵππον χάνεται ὁ ἱππεὺς, ὁ ἐχθρὸς τὸν καταθάνει καὶ τὸν φορεῖ. Καὶ ὅλα αὐτὰ διότι δὲν ἐλήφθη ὀλίγη φροντίς δι' ἐν καρφίον τοῦ πετάλου.»

Ἔπειτα συνέχισεν.

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 258.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΩΝ

Ἡ ἐνέργεια τῶν πνευμάτων.

Ὅταν ἡ μαγειρίσσα θέλῃ νὰ ἀνάψῃ τὰ κάρβουνα τῆς, λαμβάνει τὸ φυσερὸν καὶ φυσᾷ. Ἄν ὅμως δὲν ἔχῃ φυσερὸν;

— Φυσᾷ μόνη τῆς.

— Εἴμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ζωντανὰ φυσερά, καὶ ἔχομεν, φαίνεται, ἐντὸς μας μηχανὴν τινα κατεσκευασμένην ὡς τὸ φυσερὸν;

Ἀκριβῶς. Διὰ τὴν ἐννοήσῃς δὲ καλλίτερα τὸν μηχανισμόν τῶν πνευμάτων, πρέπει νὰ σοῦ ἐξηγήσω πρώτον συντόμως τὸν μηχανισμόν τοῦ φυσεροῦ, τὸ ὁποῖον ὅλοι γνωρίζουσι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἠξεύρωσι πῶς ἐνεργεῖ.

Τὸ φυσερὸν, καθὼς βέβαια γνωρίζεις, σύγκειται ἀπὸ δύο μικρὰς σανίδας, αἵτινες εἶνε ἐνωμέναι δι' ἐνὸς τεμαχίου δέρματος, καὶ δύνανται οὕτω νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλας καὶ νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἀνάγκην. Τοιοῦτοτρόπως δὲ διὰ τῶν σανίδων αὐτῶν, καὶ τοῦ δέρματος τὸ ὁποῖον τὰς ἐνώνει, ἀποτελεῖται ἐν μικρὸν κιβώτιον, τοῦ ὁποῖου ἡ χωρητικότης αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται καθ' ὅσον αἱ σανίδες ἀπομακρύνονται ἢ πλησιάζουσιν πρὸς ἀλλήλας.

Ὅταν αἱ σανίδες εἶνε ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, τί ἔχει τὸ κιβώτιον ἐντὸς του; — Τί-

ποτε! — θὰ ἀνακράξῃς βεβαίως. Καὶ ὅμως κάτι ἔχει. Ἐχει ἀέρα, ὅπως ἔχουσιν ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα νομίζομεν ἡμεῖς κενά· διότι ὁ ἀὴρ εἶνε παντοῦ· εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀδειαν, καὶ καταλαμβάνει ὅλας τὰς θέσεις, ὅσας εὐρίσκει κενὰς.

Ἄν ἀπομακρύνωμεν τώρα τὰς σανίδας τοῦ μικροῦ κιβωτίου, τί συμβαίνει;

Ἐπιβεβαιώσῃς ἴσως, ὅτι τώρα πλέον δημιουργεῖται ἐντὸς αὐτοῦ κενόν τι, ἀφοῦ γίνεται ἐντὸς τοῦ κιβωτίου θέσις, ὅπου πρότερον δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Καὶ ὅμως, ἂν προσέξῃς ὀλίγον εἰς τὴν ἐπάνω σανίδα τοῦ φυσεροῦ, θὰ ἰδῇς ὅτι ὑπάρχει μικρὰ τις ὀπή, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἐν τεμαχίον δέρματος, τὸ ὁποῖον τὴν κλείει. Τὸ δέσμα αὐτὸ εἶνε καθὼς αἱ θύραι ἐκεῖναι τῆς καρδίας, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν, αἵτινες ἀνοίγουν μὲν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις, δὲν ἀνοίγουν ὅμως διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Δι' αὐτῆς λοιπὸν τῆς ὀπῆς εἰσορμαῖ ὁ ἀὴρ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ γεμίζει τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐντὸς αὐτοῦ ἐνῶ ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον πλησιάζωμεν τὰς δύο σανίδας πρὸς ἀλλήλας, ὁ νεοφερμένος αὐτὸς κύριος, ὅστις εἰσῆλθε μὲν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου διὰ τῆς ὀπῆς ἐκεῖνης, δὲν δύναται δὲ πλέον νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διότι τὸ δέσμα δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ, θέλων καὶ μὴ θέλων ἐξέρχεται ὀρμητικῶς διὰ τοῦ σωλῆνος, ὅστις εἶνε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κιβωτίου, καὶ πίπτει ὡς ἄνεμος ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ. Τότε πάλιν ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες, διὰ τὰ πλησιάζουσιν ἐκ νέου, καὶ ἡ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται.

Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ στήθος μας. Τὸ στήθος μας εἶνε ἐν εἶδος φυσεροῦ, πολὺ ὅμως ἀπλούστερον· διότι ἔχει μίαν μόνην σανίδα, καὶ ἓνα μόνον σωλῆνα, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀὴρ καὶ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται.

Ὁ σωλῆν εἶνε ὁ λάρυγξ, περὶ τοῦ ὁποῖου ὠμιλήσαμεν ἤδη, ἂν ἐνθυμῆσαι, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ φάρυγγος, καὶ περὶ τοῦ πῶς καταπίνομεν. Συγκοινωνεῖ δὲ μὲ τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα διὰ μέσου τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς συγχρόνως, καὶ τοιοῦτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἀναπνέωμεν ὅπως θέλομεν, εἴτε διὰ τῆς ρινὸς ἢ διὰ τοῦ στόματος.

Ὡς πρὸς τὴν σανίδα τοῦ φυσεροῦ μας, σὲ εἶπον ὀλίγας λέξεις, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ ἥπατος. Εἶνε τὸ διάφραγμα, τὸ χωρίσμα δηλ. ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῖου τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος μας χωρίζεται εἰς δύο, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν.

Τώρα εἶνε ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν περὶ αὐτοῦ κάπως λεπτομερέστερον, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τὴν κατασκευὴν τοῦ φυσεροῦ μας.

Ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀπὸ

τὸν τράχηλον μέχρι τῶν νεφρῶν, εἶνε παρατεταγμένα, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, δώδεκα τοξοειδῆ ὄσθα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται πλευραί. Αἱ ἑπτὰ πρῶται ἐξ αὐτῶν, δηλαδή τὰ ἑπτὰ πρῶτα ζεύγη των, στηρίζονται ἐμπρὸς καὶ συνενώνονται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τινος ὄστου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται στέρνον, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν λαϊμὸν μέχρι τῆς κοιλότητος τοῦ στομάχου, καθὼς δύνασαι νὰ ἐξετάσῃς καὶ μόνη σου διὰ τοῦ δακτύλου. Αἱ ἄλλαι πλευραὶ δὲν ἔχουν ποῦ νὰ στηριχθῶσι, καὶ διὰ τοῦτο συνενώνονται ἑκατέρωθεν μεταξὺ των καὶ συνδέονται διὰ μέσου ὕλης τινος ἀρεκτὰ στερεᾶς καὶ πολλῆ ἐλαστικῆς, ἣτις ὀνομάζεται χόνδρος. Ἄν ἔφαγες ποτὲ τὴν πλάτην ἀρνίου, θὰ παρετήρησες βεβαίως εἰς τὸ ἄκρον τῆς στερεᾶν τινα ὕλην ἐλαστικὴν καὶ κἄπως διαφανῆ, ἣτις ἐκτείνεται κύκλῳ τοῦ ὄστου, καὶ τραγαρίζει, καθὼς λέγομεν, ὅταν τὴν μασσῶμεν. Ἡ ὕλη αὕτη ὀνομάζεται χόνδρος.

Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ, τὸ στέρνον καὶ αἱ πλευραὶ, ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὸν σκελετὸν τοῦ φυσεροῦ μας, τὸ ὁποῖον εἶνε εὐρυχωρότερον πρὸς τὰ κάτω καὶ στενότερον πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅπου τελειώνει εἰς ἓν εἶδος δακτυλίου, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου περνῶσιν ὁ οἰσοφάγος καὶ ὁ φάρυγξ, πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.

Τὰ διὰ μέσου τῶν πλευρῶν κενὰ διαστήματα κατέχονται ὑπὸ μυῶν, οἵτινες συνδέουν τὴν μίαν πλευρὰν μὲ τὴν ἄλλην, τὸ δὲ κάτω ἄνοιγμα κλείεται ὑπὸ τοῦ διαφράγματος.

Τὸ διάφραγμα, καθὼς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, εἶνε μέγας τις μῦς, λεπτότατος, ἐκτεινόμενος ἐν εἶδει ὑφάσματος μεταξὺ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας· συνδέεται δὲ ἐσωτερικῶς μὲ τὸ κιβώτιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον σοῦ περιέγραψα, διὰ πολλῶν μικρῶν δεσμῶν.

Κινεῖται δὲ τὸ διάφραγμα, ὅπως κινεῖται καὶ ἡ σανὶς τοῦ φυσεροῦ· φουσκώνει δηλαδή καὶ συστέλλεται, καθὼς φουσκώνει εἰς τὸν ἄνεμον ἐν μανθῆλιον, τοῦ ὁποίου κρατεῖ τις τὰς τέσσαρας ἄκρας, καὶ τεντώνεται πάλιν κατόπιν, ἂν σὺρη τις μὲ δύναμιν τὰς ἄκρας του.

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, τὸ νὰ φουσκῶνῃ δηλαδή καὶ νὰ τεντώνεται πάλιν, ἀποτελεῖ μόνον του τὸ διάφραγμα, ἀλλὰ κἄπως ἀντιστρόφως. Διότι ἐνῶ κατὰ τὴν φυσικὴν του θέσιν εἶνε κοῖλον ἐνῶ κατὰ τὸ μέσον, ὡς φουσκωμένον μανθῆλιον, καὶ κατέχει οὕτω μέρος τι τοῦ στήθους, ὅταν πρόκειται νὰ κάμῃ τὸν τρόπον εἰς τὸν ἀέρα (ὅταν δηλαδή ἀναπνεύμεν) τεντώνεται, γίνεται ἐπίπεδον, καὶ τὸ διάστημα τοιοῦτοτρόπως, τὸ ὁποῖον κατέχει πρότερον, παραχωρεῖται εἰς τοὺς πνεύμονας οἵτινες διαστέλλονται· τότε ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται διὰ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος, καὶ γεμίζει τὸ κενὸν ὅπερ ἐσχημάτισαν οἱ πνεύμονες.

Μετ' ὀλίγον τὸ διάφραγμα χαλαροῦται καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, οἱ πνεύμονες συστέλλονται, καὶ ὁ ἀὴρ στενοχωρούμενος, ἐξέρχεται ἐκεῖθεν ὅθεν εἰσῆλθεν ὁ ἄλλος.

Πρόσεξε ὅτι εἶπα ὁ ἄλλος· διότι ὁ ἀὴρ, ἐξερχόμενος, δὲν εἶνε πλέον ὁ ἴδιος. Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ: *διὰτι ἀναπνέομεν, καθὼς ἡ κίνησις ἐκείνη τοῦ διαφράγματος, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν, εἶνε ἡ ἐξήγησις τοῦ: πῶς ἀναπνέομεν.*

Θὰ μοῦ παρατηρήσῃς ἴσως, ὅτι εἰς ὅσα σοῦ εἶπα δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀξιοθαύμαστον, ὅτι ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶνε λίαν ἀπλῆ, καὶ ὅτι οὐδ' αὕτη ἡ παρομοίωσις μὲ τὸ μανθῆλιον σοῦ ἔκαμε καμμίαν ἐντύπωσιν.

Περίμεινε ὀλίγον, καὶ μὴ βιάζεσαι.

Εἶδομεν ἕως τῶρα τὴν μηχανὴν, δὲν εἶδομεν ὅμως ἐν μικρὸν δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ἐντὸς αὐτῆς, καὶ τῶρα μετ' ὀλίγον ἀρχίζου, κυρία μου, τὰ μαγικά.

Ἐπάρχουν εἰς πολλὰς οἰκίας γηραιοὶ ὑπέρβηται, οἱ ὁποῖοι εἶνε τρόπον τινὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ἀγαποῦν τοὺς κυρίους των μέχρι θανάτου, διότι αὐτοὶ τοὺς ἀνέθρυσαν, ζοῦν δι' αὐτοὺς, καὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην παραγγεῖλαις ἢ διαταγῆς διὰ νὰ κάμουν τὴν ὑπηρεσίαν των, διότι τὴν ἐκτελοῦν μόνον των ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ ἐργασία εἶνε δι' αὐτοὺς συνθήεια, μάλιστα δὲ θέλει προσπαθῆσαι ὁ κύριός των νὰ μεταβάλλῃ τὰς συνθήειας των· καὶ ἂν πρὸς στιγμήν τὸν ὑπακούσουν, ἡ συνθήεια ἐπικρατεῖ, καὶ ἡ ἐργασία των ἐξακολουθεῖ καθὼς πρότερον.

Τοιοῦτός τις ὑπέρβητης τοῦ καλοῦ παλαιοῦ καιροῦ εἶνε τὸ διάφραγμα.

Ὅταν ἦσο μικρὰ ἀκόμη καὶ νήπιον, ἐν κοιλίᾳ κρέας δηλαδή, τὸ ὁποῖον οὔτε δύναμιν εἶχεν, οὔτε γνῶσιν, οὔτε θέλησιν, οὔτε ἤξευρε νὰ διατάξῃ τὸ πρέπον εἰς τὰ ὄργανά του, τὸ διάφραγμα σου ἤρχισε νὰ ἐργάζεται μόνον του, καὶ μὲ τὴν πρώτην σου ἀναπνοὴν ἤρχισεν ἡ ζωὴ σου. Ἀπὸ τότε ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενον, καὶ ἡ τελευταία του ἐργασία θὰ ἦνε ἡ τελευταία σου πνοή.

Ὅταν κοιμᾶσαι ἡσυχος καὶ ἀμέριμος, ἐκεῖνο ἐργάζεται. Κτυπᾷ μεσονύκτιον, καὶ ὄλος ὁ κόσμος εἶνε θυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν· αὐτὸ ὅμως ἀγρυπνεῖ, διότι ἂν ἀναπαυθῇ, σὺ δὲν ἐξυπνᾷς πλέον.

Καὶ ὅμως ὁ ἀκάματος αὐτὸς προστάτης καὶ φύλαξ τῆς ζωῆς σου εἶνε ὑπέρβητης σου. Διάταξέ τον, καὶ θὰ σὲ ὑπακούσῃ. Δύνασαι νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐργασθῇ ταχύτερα, ἀργότερα, ὅπως θέλεις, ἢ καὶ νὰ σταματήσῃς ἐντελῶς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ὅχι διὰ πολὺν καιρὸν, διότι τότε θὰ βαρυνθῇ ἐπὶ τέλους, θὰ σὲ παρακούσῃ, καὶ ὁ ἀρχισὴ πάλιν νὰ ἐργάζεται. Ἦκουσα, ὅτι

κατάδικός τις ἀποφασιστικός και πολὺ πείσμων κατάρθρωσε ν' ἀποθάνῃ ἐντὸς τῆς φυλακῆς, κρατήσας τὴν ἀναπνοὴν του. Δὲν τὸ πιστεύω, διότι τὸ διάφραγμα δὲν ἀνέχεται τοιαύτην βίαν.

Δὲν ἐτελειώσαμεν ὅμως ἀκόμη ἄς ἐξακολουθήσωμεν τὴν παρομοίωσιν.

Ἄν δυστύχημά τι, θλίψις οἰαδήποτε ἢ ἄλλη τις δυσἀρέσκεια συμβῆ εἰς τὸν κύριόν του, ὁ ὑπηρετὴς ὑποφέρει ἐπίσης και παθαίνεται ὅσον ἐκεῖνος, και περισσότερον μάλιστα· διότι πολλάκις ὁ κύριος εἶνε ἤδη παρηγορημένος, και ὁ ὑπηρετὴς δὲν παρηγορήθη ἀκόμη.

Τὸ αὐτὸ κάμνει και τὸ διάφραγμα· τὸ ἰδικόν σου μάλιστα εἶνε τόσον εὐαίσθητον, ὥστε ἡ εὐαίσθησία του ὑπερβαίνει ἀληθῶς τὰ ὄρια. Ὅταν ταῖς προάλλαις δὲν ἤθελεν ἡ μήτηρ σου νὰ σὲ πάρῃ περίπατον, τόσον πολὺ ἐπειράχθη τὸ διάφραγμά σου, ὥστε τοῦ ἤλθαν σπασμοί, και σὲ ἔπιασαν τόσον δυνατοὶ λυγμοί, ὥστε ἡ μήτηρ σου σὲ ἐλυπήθη και ἠναγκάσθη νὰ σὲ πάρῃ μαζὺ της. Σὺ ἤσους πλέον εὐχαριστημένη, και κατεφίλεις τὴν μητέρα σου, τὸ διάφραγμά σου ὅμως ἤτον ἀκόμη ἀπαρηγόρητον, και οἱ λυγμοὶ σοῦ ἤρχοντο χωρὶς νὰ θέλης.

Ὁ λυγμὸς, βλέπεις, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, εἰμὴ σπασμὸς τις, δυνατόν τίναγμα τοῦ διαφράγματος.

Τὸ αὐτὸ πράγμα συμβαίνει και εἰς τὴν χιρῶν. Ὅταν χαίρωμεν και γελῶμεν, τὸ διάφραγμα χαιρεῖ ἐπίσης και ἀγάλλεται και χορεύει, και μαζὺ του χορεύει και πηδᾷ τὸ στήθος μας, καθώς δύνασαι νὰ πεισθῆς, ἂν βάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅταν γελάς.

Τί λέγεις τώρα, φιλιτάτη μαθήτρια; Δὲν εἶνε εὐμορφον πράγμα τὸ διάφραγμα; Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένη, ὅτι ἔχεις ἐντὸς τοῦ στήθους σου ἓνα τόσῳ πιστὸν και ἀφωσιωμένον ὑπηρετὴν, ὅστις τόσον καλά συμμερίζεται τὰς λύπας σου και τὰς χαράς σου;

Και ὅμως τὸ περιεργότερον δὲν σοῦ τὸ εἶπα ἀκόμη. Ἄς ἐξακολουθήσωμεν τὴν παρομοίωσίν μας.

Ὁ καλὸς και παλαιὸς ἐκεῖνος ὑπηρετὴς θυμῶν ἐνίοτε και μαλώνει. Ὅταν βλέπῃ κανὲν ἄτοπον και παράξενον ἐντὸς τῆς οἰκίας, λέγει ἐλευθέρως τὴν γνώμην του, και ἐνίοτε μάλιστα κᾶπως ἀποτόμως. Μάτην προσπαθεῖ ὁ αὐθέντης νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ σιωπὴν· ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ νὰ μουρμουρίζῃ, διότι εἶνε προνομιούχος, βλέπεις, και ἡ ἀφοσιώσις του τοῦ δίδει δικαίωματα. Ἄν ὅμως αἰφνιδίον τι συμβῆ εἰς τὸν κύριόν του, και τὸν ἴδῃ σφοδρῶς συγκεκινημένον, ἡ ὄργη του ὅλη καταπίπτει, και ἐπαναλαμβάνει ἡσυχῶς τὴν ἐργασίαν του.

— Και τί θέλεις νὰ εἰπῆς μ' αὐτό; Ὅ μ' ἐρωτήσης βέβαια.

Τίποτε ἄλλο, εἰμὴ ὅτι σοῦ ἐξήγησα ἀπλοῦστατα, τί πράγμα εἶνε ὁ *λύγξ*, καθώς ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, ἢ ὁ *λόξυγγας*, καθώς λέγομεν σήμερον.

Τὸ διάφραγμα, πρέπει νὰ ἡξέυρης, ἔχει στενάς σχέσεις μὲ τὸν γείτονά του, τὸν στόμαχον· ὁσάκις δὲ αὐτὸ ἀναβαίνει εἰς τὸ στήθος, ἀναβαίνει μαζὺ του και ὁ στόμαχος, και ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐπὶ τῆς χωνεύσεως ὑπάλληλοι, και καταβαίνουν πάλιν μαζὺ του. Ἄν λοιπὸν κατὰ τύχην συμβῆ τι ἔκτακτον εἰς τὸν στόμαχον, ἂν π.χ. δοθῇ πολλὴ ἐργασία εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ἢ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτοὺς δυσἀρεστος ἐργασία, ἢ ταραχθῶσιν ἐνῷ ἐργάζονται, συμβαίνει πολλάκις και τὸ διάφραγμα λαμβάνει μέρος ὑπὲρ τῶν γειτόνων και φίλων του. Θυμῶναι λοιπὸν τότε, και τινάζει τὸν αὐθέντην του ἀρκετὰ δυσἀρέσως· τὰ τινάγματα αὐτὰ, τὰ ὅποια ὀνομάζομεν *λόξυγγα*, τὰ γνωρίζεις βεβαίως, και ἡξέυρεις πόσον εἶνε δυσἀρεσά ὁσάκις παρατείνονται. Τὸ διάφραγμα εἶνε θυμωμένον, και δὲν ἀκούει τίποτε, οὔτε παραινήσεις, οὔτε διαταγὰς, οὔτε ἀπειλάς. Τὸ δὲ μόνον ἱατρικὸν, διὰ τοῦ ὁποίου καθησυχάζει εὐθὺς και παρέρχεται διὰ μιᾶς ὁ θυμὸς του, εἶνε φόβος αἰφνιδίος, ἢ ἄλλη δυνατὴ συγκίνησις. Ἄν αἴφνης, ἐνῷ ἔχεις *λόξυγγα*, σὲ ἐγγίσῃ κανεὶς εἰς τὸν λαιμὸν και *ξαφρισθῆς*, καθώς λέγει ὁ λαὸς, τὸ διάφραγμα ἡσυχάζει ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, και ὁ *λόξυγγας* παρέρχεται.

Ἄς μεταβῶμεν τώρα εἰς τοὺς πνεύμονας, τοὺς ὁποίους πολὺ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐλησημονήσαμεν σήμερον.

Ἐν πρώτοις ἄς σοῦ εἶπω πῶς εἶνε κατεσκευασμένοι, ἢ κάλλιον ἄς σὲ παραπέμψω νὰ τοὺς ἴδῃς, ἂν θέλης. Ζήτησε ἀπὸ τὴν μαγειρίσάν σας νὰ σοῦ δεῖξῃ ἐν κομματί *πλεμόρι*, καθώς λέγει, ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ρίπτει τῆς γάτας. Αὐτὸ εἶνε πνεύμων ἀρνίου, και ἡ κατασκευὴ του εἶνε ἀπαράλλακτος καθώς τοῦ ἰδικοῦ σου. Εἶνε, βλέπεις, ὅμοιος μὲ σφουγγάρι, και σύγκεται ἀπὸ ἀπείρους μικρὰς κυψέλας, αἱ ὁποῖαι εἶνε πολὺ ἐλαστικαὶ, και κατὰ τὴν ἀνάγκην συστέλλονται και διαστέλλονται. Ὅμοιάζουν τρόπον τινὰ μὲ τόσα μικρὰ δωμάτια, ἐντὸς τῶν ὁποίων συναπαντῶνται ὁ ἀῆρ και τὸ αἷμα, χαιρετῶνται, και πάλιν ἀμέσως ἀποχωρίζονται.

Τὸ σχῆμα τοῦ πνεύμονος ὀμοιάζει μὲ δύο μεγάλους ἐπιμήκεις σάκκους, ἐπιπέδους πρὸς τὰ μέσα και ἐξογκωμένους πρὸς τὰ ἔξω, οἵτινες κρέμανται ἐντὸς τοῦ στήθους δεξιῶθεν και ἀριστερῶθεν, και ἔχουσι μεταξὺ αὐτῶν τὴν καρδίαν· τὰ ἄκρα των ἐκτείνονται κατωτέρω τῆς καρδίας, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀναδοκατεβαίνει τὸ κοῖλον τοῦ διαφράγματος, καθώς ἀνωτέρω ἐλέγομεν.

Σὲ εἶπα προτῆτερα, ὅτι ὁ ἀῆρ εἰσέρχεται εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τοῦ *λάρυγγος*· ὁ *λάρυγξ*, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὀμιλήσωμεν λεπτομερέστε-

ρον, ὅταν γείνη λόγος περὶ τῆς φωνῆς, εἶνε σω-
λὴν, συγκείμενος ἀπὸ πέντε χόνδρους· κατόπιν
αὐτῶν ὁ σωλὴν παρατείνεται, ἀλλὰ ὀνομάζεται
πλέον τραχεῖα ἀρτηρία.

Εἰσερχομένη ἡ τραχεῖα ἀρτηρία εἰς τὸ στή-
θος, διαιρεῖται εἰς δύο κλάδους, ὀνομαζομένους
βρόγχους, τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς διευθύνεται
εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα, ὁ δὲ ἄλλος εἰς τὸν ἀρι-
στερόν. Θὰ ἤκουσες βεβαίως ὅτι ὑπάρχει ἀσθέ-
νεια ὀνομαζομένη βρογχίτις· ἡ ἀσθένεια αὐτὴ
εἶνε φλόγωσις τῶν βρόγχων, καὶ χρειάζεται πολ-
λὴν προσοχὴν καὶ φύλαξιν, διότι οἱ βρόγχοι εἶνε
πλησίον τῶν πνευμόνων, καὶ ἂν ἡ φλόγωσις με-
ταδοθῇ εἰς τοὺς πνεύμονας, τὸ πρᾶγμα γίνεταί
πολύ σοβαρόν.

Ὅταν φθάσουν οἱ βρόγχοι εἰς τοὺς πνεύμο-
νας, διαιροῦνται εἰς κλάδους, καὶ αὐτοὶ πάλιν
διακλαδοῦνται εἰς ἄλλους, καὶ ἐκεῖνοι εἰς ἄλ-
λους μικροτέρους, καὶ καταπνύσιν ἐπὶ τέλους
εἰς ἀδιόρατα μικροσκοπικὰ σωληνάρια, τῶν ὁ-
ποίων ἕκαστον τελειώνει εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μι-
κρὰς ἐκείνας κοψέλας, περὶ τῶν ὁποίων ἐλέγομεν.

Τὸ φλεβικὸν αἷμα, τὸ ὁποῖον ἀναχωρεῖ ἐκ
τῆς καρδίας, ἔρχεται καὶ αὐτὸ εἰς τοὺς πνεύ-
μονας δι' ἐνὸς μεγάλου σωλῆνος, ὅστις ἀρχί-
ζει ἐκ τοῦ δεξιοῦ κόλπου τῆς καρδίας, καὶ ὀνο-
μάζεται πνευμονικὴ ἀρτηρία ἀπὸ τοὺς ἐπιστή-
μονας.

Δὲν ἤξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, — καὶ τοῦτο
μεταξὺ μας, σὲ παρακαλῶ, διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀ-
κούσῃ κενεὶς σοφὸς — διατὶ ὁ σωλὴν αὐτὸς ὠ-
νομάσθη ἀρτηρία, ἐνῶ περιέχει αἷμα φλεβικόν.
Ἄλλ' ἄς ἦνε· οἱ ἰατροὶ, βλέπεις, ἀπεφάσισαν νὰ
βαπτίσουν ἀρτηρίας ὅλα τὰ ἀγγεῖα, ὅσα ἀναχω-
ροῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν, καὶ φλέβας ὅλα ὅσα ἐ-
πιστρέφουν εἰς τὴν καρδίαν· αὐτὰ εἶπαν οἱ νο-
μοθέται, καὶ ἡμεῖς ὀφειλομεν νὰ ὑπακούσωμεν.

Ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία διαιρεῖται, εἰσερχο-
μένη εἰς τοὺς πνεύμονας, εἰς μικρὰς διακλα-
δώσεις, τῶν ὁποίων τὰ τελευταῖα μικροσκο-
πικὰ ἄκρα κολλῶσι κύκλω τῶν τοιχωμάτων
τῶν μικρῶν ἐκείνων κυψελῶν, εἰς τὰς ὁποίας
εἰσέρχεται ὁ ἀήρ.

Τότε γίνεταί μεταξὺ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ
ἀέρος ἡ μυστηριώδης ἐκείνη ἀνταλλαγὴ, τῆς
ὁποίας πρὸ τόσοῦ καιροῦ περιμένεις τὴν ἐξή-
γησιν, καὶ διὰ τῆς ὁποίας τὸ μαῦρον αἷμα γί-
νεται κόκκινον, δηλαδὴ τὸ φλεβικόν γίνεταί
ἀρτηριακόν.

Εἶπα ἀνταλλαγὴ, καὶ ἀληθῶς τοιαύτη τις
γίνεται· ὁ ἀήρ δίδει καὶ εἰς τὸ αἷμα, καὶ τὸ
αἷμα δίδει καὶ εἰς τὸν ἀέρα. Ἀπαράλλακτα
καθὼς εἰς τὴν ἀγοράν· χέρι μὲ χέρι, καθὼς λέ-
γει ὁ λαός.

Τὴν μυστηριώδη αὐτὴν ἀνταλλαγὴν θὰ τὴν
ἰδῶμεν τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα.

*Ἔπεται συνέχεια.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ
BRUNET DE PRESLE

Τὸ ἐπίθετον *φιλέλληνη* δὲν εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἀγῶ-
νος τὴν σήμερον ἀποδιδιομένην εἰς αὐτὸ σημασίαν.
Τότε μὲν φιλέλληνη ἐπωνομάζετο ὁ ἐρχόμενος εἰς
τὴν παλαιούσαν Ἑλλάδα ὅπως συμμετάσχη τῶν
ἡμετέρων κακουχιῶν καὶ κινδύνων, ἢ ὁ μακρὰν
μὲν διαμένων, ὑπὲρ αὐτῆς ὅμως θυσιάζων, ἐπαι-
τῶν, γράφων, συνηγορῶν ἢ ἄλλως κοπιῶν. Φιλέλ-
ληνες ἦσαν ὁ Φαβιέρ, ὁ Βάϊρον, ὁ Ἄστουτζ, ὁ Νόρ-
μαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὁμήσαντες ἐκουσίως εἰς
τὴν Ἑλλάδα, οὐχὶ πρὸς ἀπόκτησιν βαθμῶν, πα-
ρασήμων, μισθῶν, ἀλλ' ἵν' ἀποθάνωσιν ὑπὲρ ἔθνους
μαχομένου ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ πίστεως. Φιλέλ-
ληνη ἦτο ὁ γάλλος ἐκεῖνος ἀξιωματικὸς ὅστις,
προτραπείς ὑπὸ Φλέσα νὰ μὴ ἀπέλθῃ εἰς Μανιάκι
ὡς συνειθισμένος εἰς ἄλλην τάξιν καὶ ἄλλην δίαι-
ταν· «Δὲν ἤλθον, ἀπεκρίθη ὀργίλως, ἵνα ζήσω
βίον θηλυπραπέη καὶ τρυφηλόν, ἀλλ' ἵνα πέσω μα-
χόμενος.» Καὶ τῶντῃ ἐπολέμησεν ὡς λέων καὶ
ἔπεσεν ὡς ἦρος. Φιλέλληνη ἦτο ὁ Λοδοβίκος τῆς
Βαυαρίας, ὁ Ἐυνάροδ τῆς Ἑλβετίας, ὁ Βιλμάλιν τῆς
Γαλλίας, ὁ Ῥαββίνος τῆς Οὐεστφαλίας ὁ προσ-
παθήσας ν' ἀναφλέξη τὰς καρδίας τῶν ὁμοθρή-
σκων αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων χριστιανῶν
διὰ τοῦ θαυμασίου τοῦτου λογίου τῆς Γραφῆς·
«Οὐχὶ πατήρ εἰς πάντων ἡμῶν; Οὐχὶ εἰς ἐ-
κτισεν ἡμᾶς; Τί ὅτι ἐγκαταλείπετε ἕκαστος τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, τοῦ βεβηλώσαι τὴν διαθήκην
τῶν πατέρων ἡμῶν;» Τοσοῦτον δὲ πολύτιμος
ἦτο ἡ κλήσις τοῦ φιλέλληνος, ὥστε οὔτε οἱ περὶ
τὴν ἐνδεκάτην ἐλθόντες ἤξιούντο αὐτῆς· ὁ
Τσῶρτς, φέρ' εἶπεῖν, ἐλθὼν καὶ οὐχὶ αὐτόκλη-
τος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1827, δὲν ὀνομά-
σθη φιλέλληνη.

Σήμερον δὲ εἰς τίνας διαφιλεύονται τὸν πε-
ριμάχητον τοῦτον τίτλον τὰ μετὰ τοὺς ἄνδρας
ἀγωνιστὰς μεираκια, ἐλαττοῦντα τὴν ἀξίαν τῆς
ἀμοιβῆς; Εἰς πάντα ἐποφθαλμιῶντα τῷ παρα-
σῆμῳ τοῦ Σωτῆρος καὶ διὰ τοῦτο μυθολογοῦντα
περὶ Ἑλλάδος, ἢ συγκολλῶντα δύο ἢ τρεῖς λέ-
ξεις ἐχούσας ἑλληνικὸν τὸ ἀπήχημα, ἡ ματαιο-
πονοῦντα περὶ τὴν διύλισιν φρασειδίων καὶ κα-
κοζήλων συββῶν κακοζήλωτέρων μετάφρασιν.

Καὶ δὲν ἐτάσσετο μὲν ὁ Brunet de Presle
μετὰ τῶν μεираκιωδῶν φιλελλήνων, ἀλλ' οὔτε
εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀρχαιτέρων ἀνῆκεν· ἀνεβί-
βασεν ὅμως εἰς ταύτην ἐαυτὸν διὰ τε λόγους καὶ
συγγραφῶν καὶ μερίμνης διηνεκοῦς περὶ τῶν
τῆς Ἑλλάδος καὶ περιπαθοῦς φιλοστοργίας
πρὸς τοὺς Ἕλληνας. «Ἦμην, εἶπέ μοι ἐν ἔτει
1840 ἐν τῇ κατὰ S' Germain-des-Près ἐξο-
χικῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ, ἤμην ἐν καιρῷ τῆς ὑμετέρας
ἐπαναστάσεως παιδίον, ἀνίκανος καὶ ὄπλα νὰ